

## VRAAG 3

Kunt u instemmen met de sleutelrol die de voorzitter van de classicale vergadering (classis-predikant genoemd) straks zal spelen?

### OVERZICHT

**van consideraties van de classicale vergaderingen betreffende het voorstel tot wijzigen van de kerkorde in het kader van Kerk 2025, tranche 1**

---

#### 1. RESPONS

Bij schrijven van 14 december 2016 is aan de classicale vergaderingen, (wijk)kerkenraden en de evangelisch-lutherse synode toegezonden het voorstel tot wijzigen van de kerkorde in het kader van Kerk 2025, tranche 1.

Aan de classicale vergaderingen is gevraagd de consideraties voor 1 mei 2017 in te zenden. Aan de kerkenraden is gevraagd via de classicale vergaderingen te reageren, die deze reacties in hun consideraties kunnen verwerken. Aan de classicale vergadering is gevraagd niet te volstaan met de doorzending van de reacties van de kerkenraden, maar daaraan in de consideraties zelf aandacht te geven.

Op 31 mei 2017 waren de reacties ontvangen van 70 classicale vergaderingen, te weten Achterhoek-Oost, Achterhoek-West, Alblasterdam, Alkmaar, Almelo, Alphen aan den Rijn, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Barendrecht, Bommel, Breukelen, Brielle, Delft, Deventer, Dokkum, Doorn, Dordrecht, Drachten, Edam-Zaandam, Ede, Emmen, Enschede, Flevoland, Franeker, Goes, Gouda, Gorinchem, 's-Gravenhage I en II, Groningen, Haarlem, Hardenberg, Harderwijk, Hatterm, Heerenveen, 's-Hertogenbosch, Heusden-Almkerk, Hilversum, Hoofddorp, Hoogeveen, Hoorn-Enkhuizen, Kampen, Katwijk, Leeuwarden, Leiden, Limburg, Meppel, Nijkerk, Nijmegen, Noordoost-Groningen, Ommen, Oost-Groningen, Peel en Kempenland, Rotterdam I en II, Schiedam, Sneek, Tiel, Utrecht, Waalse Classis, Walcheren, West-Brabant, Westerkwartier, Winsum, Woerden, Zeeuws-Vlaanderen, Zeist, Zierikzee; en de ELS

#### 2. PROCEDURE

#### 3. DE CONSIDERATIES INHOUDELIJK

##### a. Positief (1) ELS.

##### b. Positief, met opmerkingen, kanttekeningen en/of vragen (34)

**Classicale Vergadering Achterhoek-West** - De vergadering spreekt zich uit om de sleutelrol (het profiel) van de classispredikant na een paar jaar te evalueren. De aanstelling voor vijf jaar met de mogelijkheid van verlenging met vijf jaar.

**Classicale Vergadering Alphen aan den Rijn** - Wij kunnen daarmee instemmen, mits:

er een duidelijk functieprofiel wordt opgesteld;

in dat functieprofiel een duidelijke keus wordt gemaakt of de nieuwe classis-predikant pastor of manager dient te zijn (beide is o.i. onmogelijk) Wij pleiten voor een pastorale taak;

er in de taakstelling een duidelijke afbakening is, zodat het om een reële taakomvang gaat;

er een duidelijk organogram wordt opgesteld waarin ieders taken en bevoegdheden helder worden omschreven;

er zorg wordt gedragen voor geestelijk verzorgers en predikanten die niet in algemene dienst verbonden zijn aan een gemeente. Helder moet zijn wie voor hen de binding verzorgt vanuit de landelijke kerk.

Wel spreken wij onze zorg uit over de rol van de classis-predikant als voorzitter van de classis. Wij vrezen dat voor deze persoon het voorzitterschap en de overige taken niet of slechts met moeite zal kunnen combineren.

De kandidaat classis predikant wordt een zwaargewicht, pastoraal gedreven, organisatorisch sterk met overwicht, het gezicht van de kerk naar buiten en voorzitter van de classis . Deze combinatie van vaardigheden is onrealistisch en kan leiden tot mislukking van de beoogde taken en is een groot afbreukrisico voor de voorgestelde organisatorische veranderingen in de structuur van de kerk. Een loskoppeling van bestuurlijke taken (in een BM) van de pastorale taken zou moeten worden overwogen om een succesvolle invulling van deze taak te bereiken.

**Classicale Vergadering Amsterdam** - Ja mits.

Er is geen unaniem standpunt. Een aantal zijn voorstanders maar hebben wel vragen over de invulling en het mandaat en de toezichthoudende taak. Een aantal leden zijn tegen dit voorstel. Het is te hiërarchisch en te top down bedacht. Deze constructie schetst naar buiten toe een hiërarchisch beeld. De nadruk bij deze functie moet liggen bij de pastorale taak. Bij vacature van de classis-predikant moet het moderamen bevoegd zijn een interim aan te aan te wijzen en zelf de nieuwe classis-predikant mogen beroepen. Kwaliteitseisen en de juiste competenties zijn hierbij onontbeerlijk. De onafhankelijkheid van de classis-predikant roept vragen op.

**Classicale Vergadering Apeldoorn** - Er is grote zorg over deze rol, ondanks dat de meerderheid instemmend heeft gereageerd. De classispredikant legt verantwoording af aan de classicale vergadering. Wat worden we wijzer van de betaalde classispredikant ook als gezicht van de kerk?

**Classicale Vergadering Assen** - De rol van de classis predikant / visitator De beoogde classispredikant dient de rollen van voorzitter, pastor en bestuurder/maatregelnemer in zich te verenigen. De classicale vergadering vindt deze elementen een onverenigbare combinatie en niet passend in de gangbare democratische structuur van onze PKN. Wij stellen voor dat een ambtsdrager uit de regio voorzitter is van de nieuwe classis, dat de visitator de pastorale taak op zich neemt en dat de classispredikant zich concentreert op bestuurlijke zaken (ringen, samenwerking, krimp bestrijding, etc) en representatie aspecten van de kerk. Hoe dan ook, het huidige voorstel voor de rol van de classis predikant wordt door ons afgekeurd. Voor de goede orde vermelden wij dat de visitator natuurlijk een rol heeft richting predikant maar evenzo goed richting de gemeente.

De rol van het moderamen van de nieuwe classis Uit de toegezonden stukken wordt geenszins duidelijk wat de taken en verantwoordelijkheden zijn van het nieuwe moderamen van de nieuwe classis en hoe het samenspel met de beoogde classispredikant inhoud gaat krijgen. Men kan hiernaar slechts speculeren. Wordt zij een orgaan dat zich kan opstellen als een Raad van Commissarissen waaraan de classis predikant verantwoording aflegt? Of wordt zij een soort van huidig breed moderamen die met de classis predikant optrekt in de regio? Of is het iets er tussenin?

Als de classis predikant er in zijn eentje voor staat (model RvC) zal deze de te omvangrijke taak nooit kunnen volbrengen. In het andere model (quasi BrM) zullen de leden van het moderamen met de classispredikant op pad gaan (bezoek in tweetallen is uiteraard een goede zaak). Dit vraagt een zware inzet van vrijwilligers voor bovenplaatselijk werk die slechts door "oude gepensioneerde rotten" zullen worden vervuld, zo die zin hebben in zoveel tijdsbeslag. Voorts is het volstrekt duidelijk dat in beide modellen secretariële ondersteuning nodig is. De omvang van het nieuwe secretariële classiswerk is zodanig dat het een vrijwilliger boven de pet gaat. Kortom, de classicale vergadering doet een klemmend beroep op u om nu de rol van het moderamen nader te omschrijven en secretariële ondersteuning te bieden. Alleen dan is het mogelijk vrijwilligers te werven die de nieuwe classis mede vorm willen geven.

De CV mist een beschrijving welke bevoegdheden hier worden bedoeld. Nergens worden die specifiek beschreven. Kan deze bevoegdheid de rechtsgang hinderen, zo rijst de vraag. Voorts, kan de CV geen acute omstandigheden bedenken die de classispredikant zou belemmeren om in deze moderne tijd met goede communicatiemiddelen niet eerst overleg te plegen met zijn moderamen. Kortom, we kunnen niet akkoord gaan met ongedefinieerde bevoegdheden en gaan we niet akkoord met het leggen van zulke bevoegdheden bij één persoon.

**Classicale Vergadering Bommel** - Het merendeel van de kerkenraden stemt hiermee in, maar gezien de taken en diversiteit lijkt nadere uitwerking noodzakelijk. Tevens wordt aangevoerd dat het onmogelijk lijkt zoveel gemeenten te bezoeken, waardoor onzorgvuldigheid kan ontstaan. Meerdere kerkenraden kunnen de vraag niet bevestigend beantwoorden.

**Classicale Vergadering Brielle** - Deze wijziging levert het meeste commentaar op. Onder de ja-stemmers worden zorgen geuit over de omvang van de taken. Nee-stemmers benadrukken vooral het episcopale karakter. Er komen te veel bevoegdheden in handen van één persoon. Gepleit wordt door nee-stemmers om de verantwoordelijkheid te delen met bijvoorbeeld enkele leden van het moderamen van de nieuwe classis. Nee-stemmers zien ook liever niet dat de classispredikant

tegelijktijd voorzitter is van de classis. Dit ook wegens concentratie van bevoegdheden.

**Classicale Vergadering Delft** - Ja, mits het takenpakket gewaarborgd wordt, er ondersteuning voorhanden is en de classispredikant ook een vorm van verantwoording aflegt, de predikant door de classis gemonitord wordt en er mogelijkheid is tot bijstelling van het takenpakket. Dat voorkomt een onprofessionele houding, overbelasting en het beeld dat de classispredikant vooral een crisismanager moet zijn. Ook wordt de vraag meegegeven of het wel haalbaar is dat de classispredikant de werkgemeenschappen bezoekt?

De Lutheranen kennen een dergelijke bisschop al en zijn duidelijk minder huiverig.

**Classicale Vergadering Dokkum** - We kunnen met moeite instemmen met de sleutelrol van de classis predikant, daar dit neigt naar een bepaalde machtspositie. Het takenpakket lijkt ons voor één persoon veel te zwaar, we zouden de taak liever over meerdere personen eventueel in deeltijd gespreid zien. De visitatie door de classispredikant om de gemeenten te bezoeken is wel aan te bevelen.

**Classicale Vergadering Dordrecht** - Ja, met veel aarzeling. Gaat zo het ene ambt niet heersen over het andere ambt? En een bestuur kan niet uit één persoon bestaan, maar is toevertrouwd aan een ambtelijke vergadering. Een classispredikant geeft niet alleen bestuurlijk leiding, maar ook geestelijk. Kan die ene classispredikant wel alle kleuren van de classis invoelen?

**Classicale Vergadering Drachten** - Wel worden zorgen uitgesproken over de zwaarte van de taak voor deze classispredikant.

**Classicale Vergadering Edam-Zaandam** - In meerderheid ja, mits rekening wordt gehouden met de onderstaande opmerkingen.

Er wordt teveel van de voorzitter verwacht. Dit is niet realistisch! Wat gebeurt er als een classispredikant ziek wordt? Hoe vindt de prioriteitenstelling straks plaats in de werkzaamheden? Goede secretariële ondersteuning is nodig maar ontbreekt nu.

**Classicale Vergadering Enschede** - De vraag is of het takenpakket niet te groot en de belastbaarheid niet te zwaar is. Moet de classis-predikant ook voorzitter van de classis zijn? De vergadering spreekt haar grote zorg uit of de classis predikant niet teveel zeggenschap krijgt, evenals ook te veel invloed en te veel macht. En de vraag is of er geen belangenverstremming kan optreden.

**Classicale Vergadering Gorinchem** - Daar waar bedoeld wordt de sleutelrol van de classis-predikant als herder/geestelijk leidsman kunnen wij ermee instemmen. Wij geven u nadrukkelijk in overweging een scheiding aan te brengen tussen de functies van voorzitter van de classis en de functie van classis-predikant. Het voorzitterschap is van een andere orde dan het geestelijk leiding geven aan een classis en kan door een afgevaardigde van een gemeente worden ingevuld. De voorzitter en de classis-predikant zijn dan twee personen die elkaar kunnen aanvullen en bemoedigen. Dat geeft ook de mogelijkheid aan een classis-predikant daar waar hij/zij voorlopige maatregelen treft vooraf te sparren met de voorzitter. Zo kan tevens worden voorkomen dat de classis-predikant een veredeld bestuursorgaan wordt.

**Classicale Vergadering 's-Gravenhage I en II** - In tegenstelling vrijwel alle overige punten is onze instemming niet unaniem. In de vergadering kwam één tegenstem, met name ingegeven door het zeer zware takenpakket voor de classispredikant en de strijdigheid met het presbyteriaal-synodale model. De zorg over het zware takenpakket wordt in onze klassicale vergadering breed gedeeld. Het zou goed zijn om helder te formuleren wat de kerntaken van de classispredikant zijn en daar het takenpakket op toe te spitsen. Tegelijk kan ook de te uitgebreide profielschets worden opgeschoond. De classispredikant dient in elk geval te beschikken over een combinatie van bestuurlijke en pastorale capaciteiten. Van daaruit moet hij/zij ook een zekere vrijheid hebben om de functie in te richten. De klassicale vergadering tekent hierbij nog aan dat het de voorkeur verdient om te zorgen voor een vaste externe werkplaats voor de classispredikant. Tenslotte hechten wij veel waarde aan een tijdige en zorgvuldige evaluatie van zijn/haar functioneren.

**Classicale Vergadering Groningen** - Opmerking: de classispredikant dient geen voorzitter te zijn van de regionale classis. De voorzitter wordt gekozen uit de leden van de classis voor (bijv.) 2 jaar.

**Classicale Vergadering Haarlem** - Hoewel de meerderheid van de kerkenraden de idee van een classispredikant wel passend zouden vinden bij de nieuwe opzet van de regionale besturing van de kerk, zijn er bij veel gemeentes grote zorgen over het zware en veelzijdige takenpakket. Veel kerkenraden achten het een onhaalbare kaart om m.n. het visitatiewerk en het bezoeken van de werkgemeenschappen op een serieuze manier vorm te geven, omdat een eenvoudige rekensom leert dat dat fysiek bijna niet haalbaar is naast alle andere genoemde werkzaamheden; hierbij is de ervaring dat m.n. lokale conflictsituaties (problemen tussen voorganger en kerkenraad/gemeente, complexe fusies of samenvoegingen van (wijk)gemeente veel aandacht en tijd van de classispredikant zullen vragen. Sommige gemeentes adviseren om de classispredikant daarom meer secretariële en logistieke ondersteuning te geven dan nu is voorzien.

Daarnaast zijn er veel vragen over het samenkomen van twee mogelijk tegengestelde verantwoordelijkheden in een functie: 'Vooral de dubbelrol van pastor en manager roept spanningen op. Hoe kan de beoogde figuur zowel een vertrouwensrelatie met al die gemeenten opbouwen, als tegelijk degene zijn die bij gerezen problemen krachtadig moet ingrijpen?', vraagt een gemeente zich af.

**Classicale Vergadering Hardenberg** - De meerderheid (13) kan instemmen met de sleutelrol die de voorzitter van de classicale vergadering straks zal spelen. Daarbij wordt aangetekend, dat de classispredikant vooral een rol als pastor zal moeten hebben en niet als crisismanager of troubleshooter. Het is goed om iemand van 'buitenaf' te hebben die de gemeente 'monitort'. Wel kan het wringen als de predikant enerzijds begeleider is en anderzijds het gezag heeft om verregaande maatregelen te nemen. Een kerkenraad merkt op dat de macht niet bij de classispredikant alleen, maar bij een commissie van wijze mannen zou kunnen liggen. Gehoord wordt, dat er een duidelijke scheiding van functies dient te zijn, alsook dat de classispredikant vooral dienend en faciliterend dient te zijn. Een kerkenraad vindt het vreemd dat de classispredikant niet uit de nieuw te vormen classis hoeft te komen.

Een minderheid (4) vindt dat de classispredikant te veel taken/bevoegdheden krijgt. De classispredikant moet zich niet bemoeien met mobiliteit van predikanten (daar wordt in Utrecht al in voorzien). Men vreest een machtspositie (einde van gelijkwaardigheid van de ambten). Functies in één persoon zijn onverenigbaar (je kunt niet én vertrouwenspersoon zijn en ook sancties opleggen). Te hoge kosten (eventueel ook wachtgeld als termijn erop zit). De classispredikant zou iemand moeten zijn die 'herinnert aan het wezen van de kerk', maar dat is de taak van elke kerkenraad en predikant. Het is niet nodig om een 'gezicht' van de kerk op provinciaal niveau te hebben, als het al mogelijk zou zijn. Een kerkenraad vindt het niet nodig en onwenselijk dat de classispredikanten met elkaar een 'raad van elf' vormen met de scriba van de generale synode om meer greep te krijgen op het plaatselijke gemeentelven. De werkgemeenschap zou niet verplicht moeten worden voor elke vergadering de classispredikant uit te nodigen. Mocht de classispredikant er toch komen, dan wordt gepleit voor een termijn van vier jaar (ligt gezien de taakomschrijving voor de hand; en als toch gekozen wordt voor een termijn van vijf jaar, waarom kunnen de visitaties van de classispredikant aan gemeenten, predikanten en kerkelijk werkers dan ook niet over vijf jaar worden gespreid?). Ook wordt gepleit voor een functiescheiding van classispredikant en voorzitter.

**Classicale Vergadering Hattem** - Men is hierover verdeeld. Men vindt dat deze persoon niet automatisch voorzitter moet zijn. Ook wordt aangegeven dat de classispredikant wel een grote taak heeft die ondersteuning behoeft (notulist, in de gesprekken, administratieve ondersteuning). Daarnaast moeten de taken en competenties duidelijk zijn. Voorgesteld wordt dat deze vooral pastor/toeruster moet zijn, niet te dominant moet zijn, en een invoelend karakter moet hebben. Er is een 'stevig moderamen' nodig om te beoordelen of de besluiten/ingrepen van een classispredikant verantwoord zijn. Tegenstanders brengen in dat hierdoor het presbyteriale-synodale karakter verdwijnt.

**Classicale Vergadering Heerenveen** - Ja mits de classispredikant primair pastoraal en diaconaal is en de pastorale taak niet in het gedrang komt door de, verwachte, vele organisatorische werkzaamheden van de classispredikant. — — Bestuurlijk de de verantwoordelijkheden van de classispredikant veel meer gedeeld worden met het moderamen. is het een te smalle basis om het bij één persoon te leggen. visitatie op een andere (haalbare) manier vorm gegeven wordt.

**Classicale Vergadering Hoofddorp** - De CV Hoofddorp maakt zich zorgen over de werklust en werkdruk van deze nieuwe functionaris. De combinatie van pastorale en organisatorische taken zal veel van de classispredikant vragen, wellicht te veel. Misschien kan gestructureerde hulp van het moderamen en van de voorzitter van het college van visitatoren een vorm van verlichting bieden.

**Classicale Vergadering Leeuwarden** - De classispredikant

Zorg en twijfel bestaat er ter classicale vergadering over omvang, inhoud en vooral de sleutelrol van de nieuwe functie van classispredikant. Daarbij is de zorg zowel als de kritiek soms empathisch, vaak praktisch en in alles ook principieel van inhoud.

1. Legt de veelheid aan taken en bevoegdheden niet een té grote verantwoordelijkheid op de schouders van de classispredikant? Wordt die niet overvraagd? Zal de last hem/haar niet boven het hoofd groeien? Zijn de zo uiteenlopende eisen die de functie stelt, wel te vinden in één persoon? Een goede pastor is immers niet vanzelfsprekend ook een goede voorzitter, geschillen-beslechter en knopendoorhakker. De concentratie rond één persoon maakt de functie en de persoon ook kwetsbaar. Dat laatste naar twee kanten: macht én mislukking.

Tenslotte: bij wie berust straks het toezicht op het functioneren van de classispredikant? En in het geval er geen chemie is met die ene classispredikant: op wie kan er dan worden teruggevallen?

2. Het lijkt ons zeer aannemelijk dat de classispredikant al spoedig secretariële ondersteuning nodig zal hebben. Wordt ook daarbij aan een beroepskracht gedacht?

3. De sleutelrol die de classispredikant krijgt toebedeeld, roept, zoals eerder al aangegeven, vragen en kritiek op. Minimale eis is voor de classis Leeuwarden toch wel dat besluiten en beslissingen worden genomen in overleg met het moderamen. Nog liever zien we vastgelegd dat besluiten altijd door het moderamen van de classis worden genomen. Onze stellingname komt deels voort uit afwijzing van 'eenhoofdig gezag' maar vooral uit de bezorgdheid dat de twee facetten in de taak van de classispredikant, de ontmoeting! het pastorale contact en de sturing, de doorzettingsmacht, met elkaar kunnen botsen. Het afschaffen van de visitatiecommissies wordt in dit verband dan ook betreurd. Het vierjaarlijkse bezoek van de classispredikant kan al snel worden ervaren als controlerend inspectiebezoek, wat absoluut niet het geval is in de huidige situatie met twee mensen uit het werkveld die langskomen met de basisvraag: hoe gaat het met u, gemeente?

**Classicale Vergadering Meppel** - Antwoord: Ja. We stellen voor dat er wel een regelmatige evaluatie plaatsvindt omtrent omvang en invulling van taken en verantwoordelijkheden van de voorzitter. We benadrukken het belang van een goede samenwerking tussen voorzitter en moderamen. Er moet worden voorkomen dat de voorzitter een solistische koers gaat varen. Ook wordt de opmerking gemaakt dat het voorstel kenmerken van een episcopaal stelsel vertoont, terwijl gehecht wordt aan het presbyteriaal-synodale stelsel. "De classispredikant krijgt in dit voorstel veel macht. Dit betekent dat er bevoegdheden weggehaald worden bij de plaatselijke gemeenten en naar een centraal niveau getild worden". Daarnaast wordt de opmerking gemaakt van een ongelukkige combinatie van rollen (voorzitter, boegbeeld, toezichthouder en scheidsrechter).

**Classicale Vergadering Peel en Kempenland** - Een meerderheid kan instemmen met de sleutelrol, mits die bevoegdheid beter geborgd wordt in het BM van en in de classis. Vrijwel alle 22 gemeenten zien het takenpakket als 'te zwaar' en dringen aan op scheiding van de pastorale en bestuurlijke rol t.o.v. gemeenten én predikanten.

**Classicale Vergadering Rotterdam I en II** - Unaniem beoordelen wij de omvang van het takenpakket als niet realistisch, het is te groot en te veelomvattend. In deze opzet en omvang ontbreekt de mogelijkheid en ruimte om als classispredikant echt contact met de gemeenten te onderhouden en daar een vertrouwensband op te bouwen. In dit verband pleiten wij voor een herwaardering van de visitatie. Vanuit dit reservoir van dienstbare en vaak ook deskundige vrijwilligers kan een groot deel van het reguliere gemeentecontact worden ingevuld. De classispredikant krijgt zo meer tijd voor zijn bisschoppelijke kerntaak die vorm kan krijgen in de participatie binnen ringen/werkgemeenschappen en in het persoonlijke contact met de predikanten. Hierin is de classispredikant van meerwaarde, een functie die wij positief waarderen, mede vanwege de beslissingsbevoegdheid, waardoor sneller en meer accuraat kan worden gereageerd op situaties waarin snel handelen geboden is. Tegelijkertijd zijn wij huiverig voor de stapeling van verantwoordelijkheden. Gemakkelijk dreigt het probleem van 'dubbele petten' of 'de slager die zijn eigen vlees keurt'. Dit is naar onze mening gemakkelijk te voorkomen door de classispredikant niet de rol van voorzitter, maar van scriba te geven en door beslisbevoegdheid niet alleen bij de classispredikant te beleggen, maar daar bijvoorbeeld een moderamen aan te koppelen. De Nordkirche in Duitsland heeft inmiddels goede ervaringen met een dergelijke structuur en werkwijze. Het verdient aanbeveling daarnaar te informeren. Het is overigens evident dat de persoon van de classispredikant van groot belang is voor het welslagen van deze functie. Woorden als wijs, empatisch, gezaghebbend, voluit de kerk vertegenwoordigend moeten van toepassing zijn. Een zorgvuldige sollicitatieprocedure is geboden.

Samenvattend: - breng het takenpakket van de classispredikant terug; - betrek de visitatie opnieuw in het bezoekwerk van de gemeenten; - stel de classispredikant aan als scriba; - leg de beslisbevoegdheid neer bij de classispredikant aangevuld met een moderamen; - informeer naar de werkwijze van de Nordkirche in Duitsland.

**Classicale Vergadering Schiedam** - Zes wijkgemeenten reageerden positief en drie negatief.

•Er komen veel taken, verantwoordelijkheden en macht bij één predikant genoemd) straks zal persoon. spelen?

•De classispredikant moet vooral een geestelijk leider zijn.

• De classispredikant moet goed ondersteund worden vanuit de landelijke kerk en een actief moderamen met vrijwilligers.

• Zorg voor duidelijkheid over het verantwoording afleggen en de mogelijkheden voor beroep.

Voorstel:

• Splits de functie van classisvoorzitter en classispredikant.

**Classicale Vergadering Utrecht** - Ook hier klinken verschillende geluiden. Nee: want er komt te veel macht bij één persoon te liggen; ja tenzij: we hechten aan collegiaal bestuur, maar als je het afwijst,

wat is dan het alternatief? Tendens van de reacties is wel: maak doorzettingsmacht minder afhankelijk van één persoon. Kies voor een collegiaal-ambtelijk bestuur met onderscheidende taken. Bijvoorbeeld: de classispredikant neemt geen voorlopige besluiten zonder instemming van of na overleg met voorzitter visitatie. Als een tijdelijke maatregel behelst dat er een time-out wordt ingelast, is het natuurlijk geen probleem.

Wat betreft de belasting en de werkdruk van de classis-predikant: leg aantal bezoeken en contacten niet vast. De ene gemeente of situatie heeft nu eenmaal meer aandacht. Bovendien dreigt overbelasting door een zwaar te kort op secretariële en andere ondersteuning. Wordt er gedacht over professionalisering en training van deze predikanten? Welk begeleidingstraject is voor de classispredikanten. We hebben de voorkeur voor vervulling van deze functie door een predikant (geestelijk gezag).

**Classicale Vergadering Waalse Classis** - Ja. In combinatie met het antwoord op vraag 6 wordt hierbij het volgende opgemerkt. Het is belangrijk het collegiale aspect in de uitoefening van de functie te benadrukken. Naar buiten toe zal de classispredikant zichtbaar zijn als representant van de regio. Voor zijn interne functioneren wordt veel waarde gehecht aan het collegiale aspect, het samen met de leden van de klassicale vergaderingen en de lokale gemeenschappen besturen van de kerk. In Frankrijk wordt dat mooi tot uitdrukking gebracht door, na de verkiezing van de leden, de gezamenlijke klassicale vergadering op liturgische wijze te installeren (en dus niet alleen de voorzitter of de voorzitter nog eens apart van de anderen). Daarmee krijgt de gezamenlijkheid ook symbolische nadruk.

**Classicale Vergadering Walcheren** - Antwoord: het overgrote deel van de kerkenraden van onze gemeenten heeft geen bezwaar tegen de rol die de voorzitter van de klassicale vergadering wordt toebedacht.

Wel zijn er nogal wat zorgen en bedenkingen.

Deze betreffen met name het takenpakket dat aan de classispredikant wordt toegedacht: vraagt dit niet teveel van de voorzitter van de cl. vergadering?

Laten hem/haar geen taken worden toebedeeld die thans behoren tot het terrein van de (bijzondere) visitatie.

Laat er in elk geval een voor alle classispredikanten geldende (dus uniforme) duidelijke omschrijving worden geformuleerd t.a.v. taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Dat bij het bezoeken van predikanten, gemeenten e.d. onderscheid wordt gemaakt tussen kerkelijk werkers met en zonder vaste aanstelling acht onze classis ongewenst.

Is de controlerende functie van de classis t.a.v. de classispredikant voldoende gewaarborgd? Laat intussen de rol van de kleine synode t.a.v. de verkiezing van de classispredikant niet meer dan adviserend zijn.

Wat betreft de ambtstermijn van vijf jaren: waarom deze niet parallel laten lopen met de vierjarige ambtstermijn van (andere) ambtsdragers volgens de huidige kerkorde?

**Classicale Vergadering Winsum** - Ja. Wel worden er vraagtekens gezet bij de haalbaarheid dat alle gemeentes de aandacht krijgen die wordt omschreven. Het bezoeken van de gemeentes binnen de classis is een forse belasting. Daar komen dan de 'problemen' bij. Er wordt van de clusterpredikant ook verwacht dat hij hiernaast ook 'bemoeizorg' zal tonen, bijvoorbeeld in ons gebied aan de clustervorming van gemeenten.

**Classicale Vergadering van Woerden** - (Vragen 3, 5 en 6 gecombineerd)

Positie van de classispredikant en de visitatie (vraag 3, 5 en 6)

De vergadering besluit in te stemmen met de voorgenomen besluiten. Echter ook hier zijn kanttekeningen en vragen geplaatst.

Als eerste noemen we hier de verantwoordelijkheid van de classispredikant. Moet deze niet vanuit een klein college opereren? Wie bepaalt de prioriteiten voor deze functionaris. Hoe gaat de terugkoppeling en wie leidt die terugkoppeling. Moet uitvoering en toezicht niet gescheiden worden? Ligt niet alles teveel in één hand waardoor presbyteriaans-synodale structuur nogmaals onder vuur komt te liggen? Hoe wordt de inspraak en terugkoppeling naar een eventuele probleemgemeente geregeld?

Als tweede wordt de werklast van de classispredikant genoemd. Deze is volgens velen te groot. Moet er niet een betere samenwerking komen met de voorzitter van het college van de visitatie?

Ook de vervanging in geval van ziekte e.d. dient geregeld te worden ter wille van de continuïteit.

Ten aanzien van de reguliere visitatie wordt opgemerkt dat deze vele goede kanten kent en dat het een Bijbelse notitie is dat deze door twee mensen uitgevoerd worden.

Wat is de binding met predikanten met bijzondere opdracht, geestelijk verzorgers en kerkelijk werkers binnen de kerk?

**Classicale Vergadering Zeeuws-Vlaanderen** - De meerderheid van de kerkenraden is akkoord, maar er moet wel aandacht zijn voor het risico van solo-optreden van de classispredikant. Dit moet

kerkordelijk geborgd worden. Verder worden de taakinvulling kritisch bevraagd. Is dit wel realistisch? Er is zorg over de veelheid. Wellicht is dit een risico. Anderzijds wordt opgemerkt dat we toch vertrouwen mogen hebben in de professionaliteit van de mensen die het gaan doen.

**Classicale Vergadering Zeist** - voorlopige maatregelen door de cl.pred. genomen: worden ze daarna bekrachtigd of ongedaan gemaakt (i.p.v. getoetst) door de CV

- eenduidige beschrijving is nodig: definitieve maatregelen (ord.4-16a.6) en voorlopige (4.16.6)
- instructie (4-16a.70): is hier een uniforme regeling wenselijk
- waar ligt het zwaartepunt: intern pastoraal, intern bestuurlijk, externe presentie
- wie/wat is de controle-instantie voor tijdelijke maatregelen
- hoe vrij dan wel gebonden is de cl.pred. t.a.v. de CV: geen eigen bevoegdheid maar deze houden bij het moderamen van de classis
- er is spanning te voorzien tussen pastorale verantwoordelijkheid en de bestuurlijke bevoegdheid
- hoe kan een predikant zoveel gemeenten kennen
- de predikant moet niet alleen gaan
- moet wellicht delegeren richting voorzitter van de visitatie; in ieder geval goed samenwerken
- de cl.pred. moet veel capaciteiten bezitten. De vraag wordt gesteld of het wel een predikant moet zijn die op veel capaciteiten niet geschoold is of dat een niet-predikant met wel scholing op de capaciteiten beter zal zijn
- niet goed functioneren kan ten koste gaan van de begeleiding van gemeenten die daar wel behoefte aan hebben. Hoe te handelen bij langdurige ziekte e.d.
- het werkgebied van de cl.pred. wordt te groot. Het ligt voor de hand dat om hem (m/v) heen toch een team van bijstand wordt gevormd
- taken van vrijwilligers in de huidige classis gaan over naar de cl.pred. Logisch?
- handelt de cl.pred. zonder ruggespraak
- een bezoekfrequentie van 1x per 4 jaar kan het belang van kerken onvoldoende dienen
- er is beduchtheid voor het ontstaan van een instituut rond de cl.pred. , met de bijbehorende bureaucratie (denk aan de regionale dienstencentra van voorheen)
- wij geloven dat de taak om een actieve rol te spelen in de media bij uitstek geschikt is voor één landelijke figuur in onze kerken, nl. de scriba van de synode
- verondersteld wordt dat er geen hiërarchische lijn komt tussen de cl.pred. en de gemeente/gemeentepredikant

### c. Positief noch negatief (12)

**Classicale Vergadering Alblasserdam** - (Stemverhouding nee: 28, ja: 26;

Gesignaleerde gevaren:

Grote werkdruk; de gecombineerde taken worden gezien als te veel voor één persoon; de voorgestelde voorzittersrol van de classicale vergadering die o.a. besluiten van de classispredikant kan toetsen is ongewenst;

een ongewenste concentratie van macht;

een optreden als manager;

waar vind je iemand die werkelijk aansluiting vindt bij alle gemeenten in een classis?

Deze functie is kwetsbaar; bij ziekte is er geen vervanger. Een combinatie van bv. 2 personen die dit in deeltijd doen naast gemeentewerk zou hier een optie kunnen zijn.

**Classicale Vergadering Alkmaar** - Zorg over komende werkdruk. Heeft de classis predikant wel voldoende tijd. Heel kwetsbaar. Hoe is het bij ziekte geregeld? Wat te doen bij disfunctioneren?

**Classicale Vergadering Arnhem** - Classis Arnhem maakt zich zorgen over de zwaarte van de functie van classispredikant en stelt daarom voor om het mogelijk te maken het voorzitterschap van de nieuwe classis los te koppelen van de functie van classispredikant. Dit kan door de classicale vergadering de mogelijkheid te geven om naast de classispredikant een voorzitter uit haar midden te laten kiezen.

Opgemerkt wordt nog dat in tegenstelling tot vroeger ook het voorzitterschap van de kerkenraad tegenwoordig veelal niet meer wordt vervuld door de predikant.

**Classicale Vergadering Franeker** - Gezien de sleutelpositie van de classispredikant hangt het goed functioneren van de classis af van het functioneren van deze predikant. Talenten en capaciteiten spelen hierbij een belangrijke rol.

De vraag is of het reëel is om te veronderstellen dat de voorgestelde werkzaamheden binnen 1 fte kunnen worden gedaan? Dat geldt voor alle classes maar zeker voor de toekomstige classis Friesland met een groot aantal gemeenten met een eigen problematiek en dynamiek.

a. De classispredikant krijgt, voor zover we kunnen beoordelen, een dubbele rol: hij/zij is "manager" van predikanten en gemeenten in de classis, maar hij/zij is ook vertrouwenspersoon. Die twee zijn

deels onverenigbaar, en dat kan in conflictsituaties (die voor het afschaffen van reguliere visitatie laat aan het licht zullen komen) problemen geven: Hoe gaat een classispredikant een dienstdoende predikant aanwijzingen geven (bijvoorbeeld: een andere gemeente zoeken of scholing ontvangen) en tegelijk vertrouwenspersoon voor deze collega zijn? Het lijkt ons verstandig dat de kerk hierin een duidelijke en weloverwogen keuze maakt, ook ter bescherming van de functionaris zelf: De classispredikant is óf hoofdzakelijk "(crisis)manager" óf vertrouwenspersoon. In zekere zin deelt de classispredikant de verantwoordelijkheden met de voorzitter visitatie.

b. In de voorstellen lezen wij: Taken en bevoegdheden van de classispredikant worden nader geregeld in een door de classisale vergadering vast te stellen instructie (2.3.3. pag. 19): dat zou kunnen betekenen dat er verschillen ontstaan in deze taakbeschrijving tussen de nieuwe classes, is dat de bedoeling? Het lijkt ons niet wenselijk. Beter is het dat elke classispredikant dezelfde taken en bevoegdheden krijgt toevertrouwd, en zelf in overleg met de eigen classisale vergadering daarin accenten en prioriteiten kan afspreken in een classisale beleidsplan.

c. De classispredikant krijgt als taak alle gemeenten en pastores te bezoeken en verricht in dezen in wezen een soort reguliere visitatie. Vraag: Doet de classispredikant dit allemaal in zijn eentje, of gaat een ander lid van de classis mee in de gesprekken? Dit heeft ook te maken met een verantwoorde beschrijving van de verantwoording van het werk van de classispredikant.

**Classisale Vergadering Heusden-Almkerk** - Op dit thema considereert de classisale vergadering noch positief noch negatief. Wel noemen we de argumenten die aangedragen zijn tegen dit voorstel. Ten eerste heeft afwijzing te maken met het ontbreken van de financiële verantwoording onder het plan tot invoering van de classispredikant. Zie opmerking 2 bij de *Opmerkingen vooraf*.

Ten tweede lijkt het op voorhand al onhaalbaar voor de classispredikant om zijn taken uit te kunnen voeren, vooral waar het gaat om het bezoeken van de gemeenten.

**Classisale Vergadering Hilversum** - Er wordt verschillend op gereageerd, van nee tot ja en ja, mits. Wordt de functie niet veel te zwaar? Om in een tijdsbestek van vier jaar ongeveer 170 predikanten en kerkenraden te bezoeken en daarbij op te treden als pastor der pastores, zeker in aanmerking genomen het optreden bij conflicten, de contacten met de andere classispredikanten en de generale synode, vergt veel van iemand. Krijgt de classis-predikant niet te veel macht? Is de afstand tussen de classis-predikant en de lokale kerkenraad niet veel te groot? Bovendien moet hij of zij bestuurlijk vaardig zijn en oog hebben voor de verschillende stromingen in de kerk. De voorzitter moet vooral pastor en herder zijn. En de verkiezingsprocedure moet zeer zorgvuldig zijn. Is het wel zo voor de hand liggend, dat de classis-predikant in de functie van voorzitter verantwoording aflegt aan de classisale vergadering? Bij een geschil tussen de classis-predikant en de gemeente zou er een beroepsinstantie boven de classis moeten zijn. Moet de classis-predikant wel voorzitter zijn van de classis? Verder moet de taakverdeling tussen de classis-predikant en de voorzitter van de visitatie helder zijn. Het visiteren bij problemen zou beter doordacht moeten worden.

**Classisale Vergadering Hoorn-Enkhuizen** - Op voorhand is het voor iedereen duidelijk dat de functie van classispredikant gezien het profiel(-) en de functieomschrijving (1701.002b) als veel te zwaar wordt ervaren, en meer past bij de functie van scriba (met secretariële managementondersteuning) dan van voorzitter, waarbij de pastorale rol (als enige) centraal moet staan, dat wil zeggen het bij vraag 5 genoemde (dit alleen al wordt in onze classis gezien als een te zware belasting en verdient bijstand, stel daarom niet alle visitatoren 'zomaar' op non-actief). Bij deze taak horen ook de werkgemeenschappen en de ringen voor zover het, het onderdeel *back-to-basics* betreft. Ogenscheinlijk lijkt de nadruk, waarschijnlijk onbedoeld, te liggen bij de voorgangers, de andere ambten verdienen echter evenredige aandacht, want ze zijn gelijkwaardig!, en natuurlijk ook (het Geestelijk leven in) de gemeente.

De invloed (macht) geconcentreerd in één persoon lijkt onwenselijk, en is ook erg kwetsbaar, bijv bij langdurige ziekte. It is lonely at the top, wij pleiten daarom voor een (kader)team, een dagelijks bestuur, een moderamen (met daarnaast een BM), in ieder geval een klankbord binnen de nieuwe classis, een team dat het andere deel van de functieomschrijving van de classispredikant voor haar rekening neemt. De voorzitter hoeft geen predikant te zijn. De financiële kant van het verhaal wordt niet toegelicht. Als mogelijkheid wordt geopperd bepaalde taken bij de DO neer te leggen.

**Classisale Vergadering Leeuwarden** - Zorg bestaat er ter classisale vergadering vooral over omvang, inhoud en vooral de sleutelrol van de nieuwe functie van classispredikant. Daarbij is de zorg zowel als de kritiek soms empathisch, vaak praktisch en in alles ook principieel van inhoud. Legt de veelheid aan taken en bevoegdheden niet een té grote verantwoordelijkheid op de schouders van de classispredikant? Wordt die niet overvraagd? Zal die last hem/haar niet boven het hoofd groeien? Zijn de zo uiteenlopende eisen die de functie stelt, wel te vinden in één persoon? Een goede pastor is immers niet vanzelfsprekend ook een goede voorzitter, geschillen-beslechter en knopendoorhakker. De concentratie rond één persoon maakt de functie en de persoon ook



kwetsbaar. Dat laatste naar twee kanten: macht én mislukking.

Tenslotte: bij wie berust straks het toezicht op het functioneren van de classispredikant? En in het geval er geen chemie is met die ene classispredikant: op wie kan er dan worden teruggevallen? Het lijkt ons zeer aannemelijk dat de classispredikant al spoedig secretariële ondersteuning nodig zal hebben. Wordt ook daarbij aan een beroepskracht gedacht?

De sleutelrol die de classispredikant krijgt toebedeeld, roept zoals eerder al aangegeven, vragen en kritiek op. Minimale eis is voor de classis Leeuwarden toch wel dat besluiten en beslissingen worden genomen in overleg met het moderamen. Nog liever zien we vastgelegd dat besluiten altijd door het moderamen van de classis worden genomen.

Onze stellingname komt deels voort uit afwijzing van 'eenhoofdig gezag' maar vooral uit de bezorgdheid dat de twee facetten in de taak van de classispredikant, de ontmoeting/ het pastorale contact en de sturing, de doorzettingsmacht, met elkaar kunnen botsen. Het afschaffen van de visitatiecommissies wordt ook in dit verband betreurd. Het vierjaarlijkse bezoek van de classispredikant kan al snel worden ervaren als controlerend inspectiebezoek, wat absoluut niet het geval is in de huidige situatie met twee mensen uit het werkveld die langskomen met de basisvraag: hoe gaat het met u, gemeente?

**Classicale Vergadering Limburg** - Hierover zijn de meningen zeer verdeeld. Een aantal gemeenten geeft akkoord, maar er worden wel een aantal voorwaarden aangegeven. Drie gemeenten zijn zeer duidelijk tegen dit voorstel.

Over de combinatie van de taken van 'opzicht' en 'pastoraat' bij de classispredikant

De classis Limburg pleit er met nadruk voor om de taken van 'opzicht' en 'pastoraat' bij de classispredikant niet met elkaar te combineren.

**TOELICHTING:** De classis Limburg vindt de taken van de classispredikant te omvangrijk en te verstrekkend. Zeker in het uitgebreide gebied van de nog te vormen zuidelijke classis is het niet haalbaar om elke gemeente ééns in de vier jaar te visiteren. Het gevaar is dat conflicten pas in beeld komen als ze dreigen te escaleren of reed geëscaleerd zijn. Gezien de sterke krimp-ontwikkeling van de kerkgemeenten in Limburg is te verwachten dat het aantal conflicten in de kerkgemeenten toe zal nemen. Verder zorgt de combinatie van taken van 'opzicht' en 'pastoraat' naar zowel kerkgemeenten als ook predikanten voor onduidelijkheid, die in conflictsituaties averechts zal werken.

**Classicale Vergadering Oost-Groningen** - Over dit punt wordt verschillend gedacht. Algemeen wordt gezien dat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden groot en veel zijn voor één persoon. Veel zal afhangen van de invulling van de functie en de persoonlijke kwaliteiten van de classispredikant. De 'nee-stemmers' zijn beducht voor een te grote macht van de classispredikant en ongevraagde in-

menging in de plaatselijke aangelegenheden. Ook het takenpakket van de classispredikant wordt gezien als teveel voor één persoon. Peiling: evenveel ja als nee.

**Classicale Vergadering Sneek** - De haalbaarheid van het takenpakket wordt in twijfel getrokken. Hoe gaat het als van een of beide kanten het functioneren niet overeenstemt met het verwachtingspatroon? Een goed functieprofiel, hoe zorgvuldig opgesteld, is geen garantie voor een goed functioneren. Er lijkt een grote mate van bevoegdheid bij de persoon te liggen. Een classispredikant wordt vrijgesteld en aangesteld voor een periode van vijf jaar. de vraag is hoe het zit met het scribaat. Het in de huidige situatie van de classis al ontzettend lastig om die functie ingevuld te krijgen. Laat staan als in Friesland zeven classes in één classis.

**Classicale Vergadering Tiel** - Opmerkingen vanuit de CV:

- Een warme gedachte: Herder over de herders. Er moet wel een mogelijkheid zijn om iemand terug te fluiten.
- Zware hypotheek op zo'n iemand. Bij scheefgroei grote gevolgen. Wie 'bewaakt' hem?
- Een model met hoge kosten. Denk ook eens aan de reiskosten en het aantal vergaderuren.
- Een schaap met ZEVEN poten in een erg groot gebied.

**Classicale Vergadering Westerkwartier** - Velen gaan akkoord, maar er zijn ook ernstige bezwaren: één persoon krijgt te veel macht en verantwoordelijkheid; is daardoor kwetsbaar. Kan één persoon 'verschillende kleuren' vertegenwoordigen?

Ondersteuning van deskundige commissies zou beter zijn voor het breed moderamen van de classis. Als de termijn van de classispredikant verstreken is, hoe gaat het dan verder?

- Laat deze taak worden verdeeld door twee personen (ieder 50% fte) of benoem een achterwacht (vicevoorzitter). De taak is veel te groot voor één persoon. (zie ook vraag 5).
- Laat de classispredikant niet voorzitter van de classis zijn! Eventueel scriba.

#### d. Negatief (22)

**Classicale Vergadering Achterhoek-Oost** - Nee, wij kunnen hier niet mee instemmen. Wij zijn niet tegen de aanstelling van een classispredikant. Wel zijn wij tegen de sleutelrol zoals hij/zij die in de huidige voorstellen krijgt toebedeeld.

- Wij hebben zorgen over de taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en onafhankelijkheid van de classispredikant.
- Wij willen niet dat de classispredikant een 'functionaris' is, die wordt aangestuurd vanuit de landelijke kerk. Wij willen daarom dat de classispredikant beroepen wordt door de classis en ook aan de classis verbonden wordt. Hij/zij is alleen aan de klassicale vergadering verantwoording schuldig en dus niet aan andere organen zoals de landelijke dienstenorganisatie.
- Wij vinden het takenpakket te zwaar voor één persoon.
- Wij maken ons zorgen over de macht die deze persoon krijgt. Het risico van eigenmachtig optreden is aanwezig. Wij willen dat er een waarborg wordt ingebouwd voor een breed draagvlak voor besluiten door de classispredikant.
- Wij maken ons ook zorgen over de verschillende rollen van de classispredikant die met elkaar in conflict kunnen komen. De ene keer vervult hij/zij een pastorale rol, de andere keer moet hij/zij vervelende maatregelen nemen. Gaat dat wel goed samen in één en dezelfde persoon?

**Classicale Vergadering Almelo** -Dit voorstel vertoont kenmerken van een episcopaal stelsel, terwijl we hechten aan het presbyteriaal-synodale stelsel. De classispredikant krijgt in dit voorstel veel macht. Dit betekent dat er bevoegdheden weggehaald worden bij de plaatselijke gemeenten en naar een centraler niveau getild worden. Dit past slecht in de protestantse bestuurlijke traditie. Bovendien behelst de voorgestelde functie een ongelukkige combinatie van rollen, zoals voorzitter, boegbeeld, toezichthouder en scheidsrechter. Het is niet denkbeeldig dat dit tot verstrengeling en conflicten zal gaan leiden. Scheid dus deze rollen en beleg specialistische taken die onafhankelijkheid vergen bij onafhankelijke specialisten. Laat het bestuur van de vergadering bij het Breed Moderamen liggen. Door classis (iets) te vergroten komt meer bestuurlijke capaciteit beschikbaar daar waar dat nu een probleem is. Het moderamen hoeft daarnaast niet alles zelf te doen, maar kan uitvoerende taken wat meer spreiden naar (werkgroepen van) de leden van de vergadering.

**Classicale Vergadering Barendrecht** - De **derde kernvraag** gaat over de sleutelrol van de voorzitter van de klassicale vergadering. De te benoemen classispredikant. Op deze vraag is door de kerkenraden breed gereageerd. De klassicale vergadering is van mening dat de doorzettingmacht niet bij één persoon moet komen te liggen. Tijdelijke maatregelen moeten door een moderamen genomen worden. Verder werd er zorg uitgesproken over de tijdsbesteding van de classispredikant. Gelet op de taken die de classispredikant moet gaan verrichten, wordt eigenlijk het onmogelijke gevraagd. Bij deze kernvraag werd door de kerkenraad van de Hervormde gemeente te Strijen, wijkgemeente 2, eveneens een **amendement** ingediend. Hierbij werden ook weer twee punten aangegeven:

1. *Deze predikant niet geheel vrijstellen en niet alleen aanstellen. Naar de aard van wat deze persoon te doen heeft, past het ambt van ouderling beter bij deze functie (iemand als in 1 Cor. 6:4): de opziener, de episcopos: de bisschop.*
2. *Geen bevoegdheid tot onmiddellijk interveniëren bij deze ene persoon, maar een onmiddellijke gezamenlijke besluitvorming met anderen organiseren: zo mogelijk moderamen van de classis en visitatie.*

Dit amendement werd eveneens met algemene stemmen van de klassicale vergadering aangenomen.

**Classicale Vergadering Breukelen** - Teveel taken en macht voor classisvoorzitter: niet doen. Het ene ambt gaat over het andere heersen. Dat is geen goede ontwikkeling. Er moet een bepaald kader zijn om daar mee te kunnen instemmen. De vragen 3 en 6 horen bij elkaar en moeten, om daarover iets zinnigs te kunnen zeggen, eerst nader uitgewerkt worden.

**Classicale Vergadering Deventer** - De Classis Deventer is van mening dat de classispredikant niet de voorzitter moet zijn van de classis. Er dient een aparte voorzitter te worden benoemd. Ook moet de classispredikant niet de enige zijn die de visitaties doet, maar een team. Wij doen een dringend appel op de Synode om dat te realiseren.

**Classicale Vergadering Doorn** - Hier hebben wij de meeste moeite mee. Deze predikant krijgt te veel bevoegdheden. Het is wenselijk dat de classis-predikant bij ingrijpende besluiten de steun moet hebben van minimaal de meerderheid van het moderamen. Daarbij komt ook de vraag of dit klopt met het feit dat het ene ambt niet zal heersen over het andere ambt. En kan er wel een vertrouwensband ontstaan tussen de classispredikant en predikanten/gemeenten, als de eerste ook juridisch kan ingrijpen? Ook vragen wij ons af wat bedoeld wordt met "het representeren van de kerk in contacten met andere kerkgenootschappen, maatschappelijke organisaties, overheden en media in de regio;" Is

dit bovenplaatselijk? Onze suggestie is om toe te voegen: het representeren van de kerk, waar gewenst,... Wij hebben er moeite mee dat de classispredikant ook voorzitter is van de classicale vergadering. Hij moet een tegenover hebben in het breed moderamen van de classis aan wie hij verantwoording af moet leggen. Het niet voorzitter zijn geeft ook meer ruimte voor andere taken.

**Classicale Vergadering Ede** - Gecombineerde behandeling van Vraag 3, 5 en 6. Sleutelrol, bevoegdheden en visitatie van de classispredikant.

De voorstanders zien een rol weggelegd voor een voorzitter met visie die een (adviserende) rol kan spelen bij conflicten, die effectief en bindend kan werken, voor continuïteit zorgt, geen manager maar iemand die op geestelijke wijze leiding geeft. De voorstanders hebben wel opmerkingen bij de zwaarte en noodzaak tot prioriteitstelling in het takenpakket. De tegenstanders hebben, principieel of praktisch, bezwaren bij de macht die bij één persoon komt te liggen en zien dit als wezenlijke verandering ten opzichte van de huidige situatie waarin colleges van meerdere personen verantwoordelijk zijn.

Daarnaast zijn er bezwaren met betrekking tot de haalbaarheid van wezenlijk contact met de gemeenten bij 1 bezoek in 4 jaar, de zwaarte van de functie, de vraag in hoeverre het mogelijk en wenselijk is dat één persoon gezicht is van onze kerk in haar diversiteit, het beëindigen van de veel goedkopere visitatie door vrijwilligers, en andere (zie bijlage).

Uit de bespreking in de vergadering kunnen we de volgende lijnen trekken.

- Er is geen overwegend bezwaar tegen het aanstellen van een vrijgesteld classispredikant, afgezien van de kosten, maar de vraag is welke taken en bevoegdheden deze persoon krijgt. Er is een beeld ontstaan dat deze figuur kan ingrijpen in gemeenten ten koste van de bevoegdheden van de kerkenraad. Dit moet worden rechtgezet.

- Er is geen behoefte aan een manager maar aan iemand die op geestelijke wijze leiding geeft, bemoedigt en inspireert. De management achtige omschrijvingen in het functieprofiel vielen in onze classis ook niet in goede aarde. Dit hebben we reeds via het CRO aan uw Kleine Synode ter kennis gebracht.

- Het lijkt ons niet noodzakelijk noch gewenst dat de classispredikant tevens voorzitter is. Door een grote kennisvoorsprong en de voorzittersrol krijgt deze persoon een te groot overwicht in de classicale vergadering en haar moderamen. Een moderamen met een andere, gekozen voorzitter kan beter het gewenste tegenwicht bieden. In verschillende verbanden blijkt dit een goede constructie.

- De bevoegdheid tot het nemen van voorlopige maatregelen moet zover mogelijk worden ingeperkt. Ook voorlopige maatregelen kunnen mensen en gemeenten aanzienlijke schade toebrengen, zelfs wanneer deze worden teruggedraaid. Een periode van twee maanden om dit eventueel te corrigeren lijkt ons veel te lang. Het is niet gewenst dat ingrijpende maatregelen op het subjectieve oordeel van één persoon worden gebaseerd, tenzij het absoluut niet anders kan. Er zijn genoeg mogelijkheden om sneller tot overleg te komen met het moderamen of zijn voorzitter (een ander dan de classispredikant) om deze maatregelen vooraf (of desnoods binnen enkele dagen achteraf) af te stemmen.

- De bevoegdheid tot het nemen van maatregelen staat tevens op gespannen voet met de pastorale rol van de classispredikant. De classispredikant bezoekt de gemeenten, predikanten en kerkelijk werkers met het oog op bemoediging in het geestelijk leven. Dit vereist onderling vertrouwen en openheid. Tegelijkertijd echter is de classispredikant in het huidige voorstel bevoegd tot interventie en het nemen van voorlopige maatregelen in bijzondere omstandigheden. Er zit een spanning tussen deze pastorale en toezichthoudende taken wat een negatieve invloed kan hebben op de openheid en vruchtbaarheid tijdens de bezoeken omdat de gemeenten en predikanten voor de toezicht houdende functionaris op hun hoede zijn. De "dreiging" dat deze persoon ook maatregelen kan nemen kan afbreuk doen aan de benodigde open en kwetsbare opstelling van predikanten en kerkenraden.

- Bij de visitatie door één persoon hebben we belangrijke vragen. Hoewel we ons realiseren dat de huidige visitatie niet overal goed functioneert is het bezoek door twee personen die elkaar aanvullen en corrigeren zinvol en wordt goed gebruik gemaakt van vrijwillige ambtsdragers. Tevens helpt dit bij de rapportage. Te denken valt aan een klein team van ambtsdragers, al dat niet leden van de classis, die met de classispredikant bezoeken afleggen. Onze vraag hierbij is wel of één bezoek per 4 jaar haalbaar is en wat dit oplevert aangezien het veel te weinig is om een relatie op te bouwen of continuïteit in contact te realiseren vanwege de wisselingen in de kerkenraad, bij predikanten en de classispredikant. Het takenpakket en de prioriteitstelling hierin dient nog goed doordacht te worden.

- De classispredikant als beeldbepalend figuur roept vragen op. Dit betreft in de eerste plaats de nadruk die gelegd wordt op één persoon die de eenheid belichaamt en het gezicht van de classis is. We vragen ons af of dit een realistische en gewenste weergave van onze kerkelijke werkelijkheid is. Onze kerkelijke gemeenschap binnen de classes is zeer divers, dit hebben we met elkaar binnen randvoorwaarden geaccepteerd als de verscheidenheid die er is binnen de gemeenschap van Jezus Christus. Eenheid is niet door één gezichtsbepalend persoon weer te geven en het is de vraag of we

hier zoals wordt gesteld "behoefte aan hebben". Het lijkt ons belangrijker dat de classispredikant oog heeft voor de diversiteit binnen onze kerkelijke gemeenschap, in staat is hiermee om te gaan en desondanks gemeenten en predikanten kan bevragen en bemoedigen.

- Samengevat: een pastorale classispredikant met een adviserende rol, geen voorzitter van de classis, beperkte bevoegdheid tot ingrijpen, deze bevoegdheid ligt bij het moderamen, visitatie doordenken en niet door één persoon laten uitvoeren.

**Classicale Vergadering Emmen** - De klassicale vergadering vindt dat de lijnen van de classispredikant te veel door elkaar heen lopen. De classispredikant moet niet de voorzitter zijn. De classis predikant mag wel het gezicht zijn van de classis. Waarom is de scriba van de synode de spreekbuis en hier de voorzitter van de nieuwe classis? Waarom wordt de voorzitter niet gekozen uit het moderamen? Hoe kan een classispredikant herder zijn en tevens zakelijk leider van een vergadering. Krijgt de voorzitter niet een te zwaar takenpakket. In het geval de classispredikant niet de voorzitter is, kan hij sparren met de voorzitter!!

**Classicale Vergadering Flevoland** - Het takenpakket met 3 petten op is voor de afgevaardigden onverenigbaar en zal een te zware taakbelasting zijn voor één persoon. Hoe bewaak je de vertrouwensrelatie in de verhouding geestelijk leiderschap, herder, visitator? Hierbij aansluitend is er zorg over de geestelijke begeleiding aan gemeentepredikanten. Wij constateren dat in de loop der jaren de directe zorg voor het geestelijk leven van de deze predikanten is verminderd. Door het nieuwe systeem hebben we grote zorg dat dit onderdeel nog verder onder druk zal komen te staan. Voorts zijn de invulling, de combinatie van taken, en de regio te groot. Wat wordt het kostenplaatje, afstanden, reistijd, verslaglegging, wat blijft er over voor inhoudelijke werktijd? Er zijn vragen om onderbouwing van de financiële consequenties van deze aanstelling. 'Bezint eer ge begint' en stel eerst een kwartiermaker aan om het profiel af te stemmen op de behoefte van de classis om te voorkomen dat men '5 jaar aan iemand vast zit. Wie heeft de eindverantwoording bij maatregelen nemen?

**Classicale Vergadering Goes** - Nee, vindt de meerderheid van onze afgevaardigden (18 tegen, 16 voor, 2 blanco). De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- a) De overgrote meerderheid van onze klassicale vergadering (28 voor, 4 tegen en 4 blanco) heeft als principieel bezwaar tegen de classispredikant: het ene ambt moet niet heersen over het andere.
- b) Besluiten moeten worden genomen door een vergadering / college, niet door een solist - zo vindt vrijwel onze hele klassicale vergadering (34 voor, 2 tegen).
- c) Het werkt niet optimaal als de classispredikant als solist op pad gaat. Opereer in duo's, vindt onze klassicale vergadering unaniem. Een pastoraal bezoek kan eventueel één op één worden gevoerd (36 afgevaardigden).
- d) Een praktisch bezwaar tegen de classispredikant is zijn / haar - naar onze overtuiging - ondoenlijk zware takenpakket. Als je van te voren weet dat het zo niet kan, moet je er niet aan beginnen (29 voor, 1 tegen, 6 blanco).
- e) We vinden unaniem (36 afgevaardigden) dat - als je een classispredikant aanstelt - zij / hij voldoende ondersteuning moeten hebben, zoals een (deels) bezoldigde scriba.

**Classicale Vergadering Gouda** - zie Algemeen

**Classicale Vergadering Harderwijk** - Nee. Teveel bevoegdheden bij een persoon. Daarnaast is het ook niet haalbaar en uitvoerbaar wat gevraagd wordt van deze predikant. Verder past het totaal niet in ons presbyteriaal-synodale stelsel om een soort bisschop te krijgen.

**Classicale Vergadering 's-Hertogenbosch** - Nee. Dit voorstel vertoont kenmerken van een episcopaal stelsel, terwijl we hechten aan het presbyteriaal-synodale stelsel. De classispredikant krijgt in dit voorstel veel macht. Dit betekent dat er bevoegdheden weggehaald worden bij de plaatselijke gemeenten en naar een centraler niveau getild worden. Dit past slecht in de protestantse bestuurlijke traditie. Tevens spelen vragen bij het toezicht (checks en balances) op de classispredikant en in het verlengde daarvan het moderamen. Welke reacties/sancties zijn mogelijk op jaarlijks verslag? Hoe organiseren we toezicht en tegenstem?

In tijd van krimp passen daarnaast geen extra bestuurslagen, 'managers' en kostenverhogingen, maar juist minder lagen en kostenverlaging. Daarmee houden we de kerk bestuurbaar en financieel gezond. De ingezette krimp van het dienstencentrum is een goede beweging; benut deze nu niet (deels) om classispredikanten te bekostigen.

We zien ook meer praktische bezwaren. De functie van classispredikant omvat een wel heel divers en intensief takenpakket. Alleen al het contact met alle gemeenten in de nieuw voorgestelde classes vormt zo ongeveer een dagtaak. Daarnaast is het ingewikkeld om als individu de verschillende modaliteiten binnen de PKN te representeren. Dit wordt een ondoenlijke functie, die geen succes gaat worden. Qua competentieprofiel lijkt er daarnaast een behoorlijke mismatch te zijn tussen wat voor de functie gevraagd wordt en dat van de Pagina predikant, als theologische geschoolde professional.

Bovendien behelst de voorgestelde functie een ongelukkige combinatie van rollen, zoals voorzitter, boegbeeld, toezichthouder en scheidsrechter. Het is niet denkbeeldig dat dit tot verstrengeling en conflicten zal gaan leiden. Scheid dus deze rollen en beleg specialistische taken die onafhankelijkheid vergen bij onafhankelijke specialisten. Laat het bestuur van de vergadering bij het Breed Moderamen liggen. Door classes (iets) te vergroten komt meer bestuurlijke capaciteit beschikbaar daar waar dat nu een probleem is. Het moderamen hoeft daarnaast niet alles zelf te doen, maar kan uitvoerende taken wat meer spreiden naar (werkgroepen van) de leden van de vergadering.

**Classicale Vergadering Hoogeveen** - Bij deze vraag geeft de meerderheid van de afgevaardigden (60 %) aan hiermee niet in te stemmen. Men is van mening dat de taak van - en daardoor de werkdruk voor de classispredikant veel te groot is. Ook is men de mening toegedaan dat classispredikant en moderamen te veel bevoegdheden hebben. Verder vraagt men zich af of de combinatie classispredikant met voorzitterschap wel een juiste is. Zorgen zijn er over zorgvuldigheid van de benoemingsprocedure.

Noot: Mogelijke wijziging in Ord. 4-16-6: Tijdens de klassicale vergadering legt het moderamen verantwoording af over haar werkzaamheden.

Inhoudelijke argumenten vóór:

- één aanspreekpunt, één gezicht naar buiten.
- er is voldoende controle ingebouwd.

**Classicale Vergadering Kampen** - De volgende argumenten pleiten ervoor om de voorgestelde wijzigingen te heroverwegen:

- Toont kenmerken van een episcopaal stelsel, terwijl wij hechten aan het presbyteriaal- synodale stelsel;
- Te veel macht/invloed komt te liggen bij één persoon;
- Takenpakket en bevoegdheden zijn –nog niet- helder gedefinieerd;
- Vrijheid van plaatselijke gemeente kan in gevaar komen;
- Door fulltime aanstelling kan classispredikant wat los van de ambtelijke vergadering gaan opereren;
- Bij toetsing achteraf van de ‘voorlopige maatregel’ kan er al te veel schade zijn aangericht;
- Financiële houdbaarheid. Door een krimpende kerk staat e.e.a. op termijn onder druk;
- Risico bij niet functioneren. Kwetsbare structuur;
- “Slagen” te sterk afhankelijk van competenties van één persoon;
- Te grote belasting voor deze persoon;
- Geestelijk gehalte (herder en leraar) van deze persoon kan in gevaar komen, door nadruk op managementtaken.

*Bovengenoemde standpunten komen voort uit de schriftelijke reacties van onze gemeenten, waarbij een nipte meerderheid niet kan instemmen met deze vraag. De zorgen van deze gemeenten zijn met de vergadering gedeeld en nader toegelicht.*

Aanbevelingen

- Taken verdelen onder meerdere personen (bijvoorbeeld driemanschap);
- Werkdruk van de Classispredikant trachten te verminderen;
- Classispredikant dient niet óók voorzitter te zijn (wel onderdeel van moderamen);
- Mogelijkheid dat een classispredikant kan worden beroepen, zo komen ook kandidaten in aanmerking die niet gaan solliciteren.

**Classicale Vergadering Katwijk** - zie Algemeen

**Classicale Vergadering Leiden** - Zowel in de reacties uit de (wijk)kerkenraden, als in de klassicale vergadering zijn grote reserves te onderkennen:

- Is zo'n rol werkelijk werkbaar/haalbaar: de combinatie van pastorale zorg en management.
- Als de taken / verantwoordelijkheden niet duidelijk zijn kan op termijn ook niet beoordeeld worden of dit 'instituut' aan de bedoelingen beantwoordt heeft.
- Geen behoefte aan gezicht naar buiten.
- Het is een ongewenste vermenging van bestuur en pastoraat.
- Het ondergraaft de autonomie van de plaatselijke gemeente.
- Het vraagt een krachtig moderamen als bestuurlijk en inhoudelijk tegenover.
- Wat zijn de financiële consequenties van de aanstelling van 11 classis-predikanten?

**Classicale Vergadering Nijkerk** - De klassicale vergadering kan daar niet mee instemmen. 28 afgevaardigden verwerpen dit voorstel; 14 kunnen er zich in vinden.

Belangrijkste bezwaren:

- Te veel verantwoordelijkheid voor 1 persoon.
- De verkiezingsprocedure voor de eerste classispredikant is te kort.
- Gemeenten hebben constructief mee gedacht, maar voelen zich overvraagd. Er is nog teveel

onduidelijk.

- Iemand die knopen kan doorhakken heeft ook wel z'n voordelen.
- De functie herbergt teveel taken voor één persoon. De functie is te zwaar.

**Classicale Vergadering Nijmegen** - Nee, De Classis Nijmegen vindt de ambities in de beschrijving niet te verenigen met de te verwachten problematiek in de gemeenten. Tegen deze achtergrond komt de klassicale vergadering met een tegenvoorstel: Scheid de functies van classispredikant en classisvoorzitter van elkaar.

Zoals een gemeentepredikant in diens pastorale opdracht beter tot zijn/haar recht komt indien een ander kerkenraadslid voorzitter van de kerkenraad is, zo ook hier. Classispredikant en classisvoorzitter werken in collegiaal verband nauw samen met de overige leden van het breed moderamen van de klassicale vergadering.

**Classicale Vergadering Noordoost-Groningen** - De klassicale vergadering verwijst naar haar brief, die als bijlage 1 met de consideraties is meegezonden. Een duidelijk aanspreekpunt met duidelijk omschreven taken kan in de classis een aanwinst zijn. Onze grootste zorg is echter dat de classispredikant ernstig wordt overvraagd. Het is onmogelijk in de nieuwe grote classes de gemeenten allemaal voldoende aandacht te geven, om van de predikanten en kerkelijk werkers maar te zwijgen. Er is zorg of de classispredikant niet teveel macht en invloed krijgt. Is er voldoende democratische controle op zijn/haar functioneren? En in hoeverre wordt hij/zij aangestuurd vanuit de landelijke kerk i.p.v. uit de classis? Het feit dat de landelijke kerk voor 90% de profielschets heeft samengesteld, waarin de nadruk onevenredig ligt op vernieuwing, en er nauwelijks aandacht is voor ondersteuning van het bestaande, stelt ons niet gerust.

Een ander punt van zorg is de financiële onderbouwing van het geheel. Wat zijn de kantoorkosten, de kosten van secretariële ondersteuning, enz.?

Daarbij aansluitend maken wij ons zorgen over de enorme taaklast die terecht zal komen bij de scriba van de nieuwe classis, die als vrijwilliger ongetwijfeld een dagtaak zal hebben aan het bijhouden van de ingekomen en uitgaande post en alle verder voorkomende scribale taken. Het lijkt ons onevenwichtig de classispredikant een ruim inkomen te bieden terwijl de scriba niet of nauwelijks een vergoeding ontvangt.

**Classicale vergadering Ommen** - Nee, zegt een krappe meerderheid. De classispredikant krijgt in dit voorstel teveel macht, ook ten opzichte van de ambtelijke vergaderingen. Daarmee gaat er in de kerkstructuur een wissel om.

De classispredikant moet het luisterend oor zijn, o.a. voor de gemeentepredikant. Tegelijk praat hij / zij ook mee over diens mobiliteit. Die dingen gaan niet samen.

Mocht de classispredikant er toch komen dan hebben we de volgende aanbevelingen:

Bij het benoemen van een classispredikant moet allereerst gezocht worden naar iemand die pastoraal bewogen is. De classispredikant dient meer een herder te zijn dan een manager.

De classispredikant moet geen voorzitter van de klassicale vergadering worden. Dit om zijn/haar macht te beperken. Bovendien: het is niet wenselijk dat iemand de vergadering waarin de voorlopige maatregelen worden besproken die hij/zij genomen heeft, zelf voorziet. De classispredikant moet in de klassicale vergadering hooguit een adviserende stem hebben. De classispredikant moet goed gecontroleerd worden, gezien de toebedachte rollen.

Tekstvoorstel: in ordinantie 4-16a-3 "een maal" wijzigen in "eenmaal".

**Classicale Vergadering West-Brabant** - De Classicale Vergadering West-Brabant gaat niet akkoord met de sleutelrol van de classispredikant zoals deze is voorgesteld. De Classicale Vergadering West-Brabant staat niet negatief tegenover het creëren van een dergelijke functie, maar is van mening dat deze taak voor 1 persoon veel te zwaar is. Voor het goed uitvoeren van deze functie is professionele en adequate ondersteuning noodzakelijk. Ook de taak van scriba van het Moderamen is te zwaar. De Classicale Vergadering hecht aan een collegiaal bestuur in de toekomstige classes.

**Classicale Vergadering Zierikzee** - *Uitslag inventarisatie onder kerkenraden:*

- Ja (mits) 13x
- Nee (tenzij) 12x

*Argumenten ter onderbouwing van 'nee (tenzij)': (Let op: hier eenmalig eerst het nee onderbouwd!)*

- Er wordt teveel van deze persoon gevraagd. De profielschets die de inhoud van deze functie moet omschrijven bevestigt dit beeld. Het moet een schaap met vijf poten zijn en het functioneren in de praktijk kan ten opzichte van de geschetste verwachtingen alleen maar gaan tegenvallen.
- De sleutelrol concentreert teveel verantwoordelijkheid, macht en kennis bij één persoon. Gedeelde verantwoordelijkheid en spreiding van taken zorgt voor meer betrokkenheid.
- De sleutelrol zorgt voor conflicterende verantwoordelijkheden. Enerzijds moet de voorzitter de pastor zijn van alle predikanten en kerkelijk werkers, anderzijds is het degene die hen door een (voorlopige) maatregel bevoegdheden kan ontnemen. Ditzelfde geldt voor de verhouding ten aanzien van

kerkenraden.

*Argumenten ter onderbouwing van 'ja (mits)'*:

- Als ergens de combinatie van pastorale begeleiding en opzicht mogelijk moet zijn, dan is het wel binnen de kerk. Vergelijk het met een gezin waar je als ouder je kind enerzijds kunt steunen en troosten, maar anderzijds ook een tegenover moet kunnen zijn en moet kunnen ingrijpen wanneer je ziet dat dingen misgaan.

*Uitslag stemming in classicale vergadering:*

- Ja 15x
- Nee 18x